

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1916 kl. 1 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 11, i anledning av herr Palmstiernas motion, nr 241, om visst tillägg till andra kammarens arbetsordning m. m.

Motionen.

Uti en inom andra kammaren avgiven och till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 241, har herr *Palmstierna* hemställt,

att riksdagens andra kammare för sin del måtte efter utredning och förslag av vederbörligt utskott besluta sådant tillägg till kammarens arbetsordning, varigenom stadgas, hur förhandlingarna böra föras i det fall, då båda kamrarnas ledamöter gemensamt sammanträda, samt

att kammaren måtte hos första kammaren hemställa, att denna måtte i sin arbetsordning intaga motsvarande stadgande, som av andra kammaren må beslutas.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Två gånger sedan världskrigets utbrott, nämligen efter konungamötet i Malmö 1914 och ministermötet i Köpenhamn innevarande år, har på regeringens initiativ anordnats slutna sammanträden med riksdagens ledamöter, vid vilka av utrikesministern lämnats konfidentiella meddelanden rörande vad som vid nämnda möten förhandlats och beslutats.

De sålunda anordnade sammanträdena hava av riksdagen mottagits med tillfredsställelse, icke minst därför att de ansetts vittna om anslutning från regeringens sida till den inom riksdagskretsar allmänt rådande uppfattningen, att förtroende och samförstånd mellan regeringen

och folkrepresentationen även uti de utrikespolitiska spörsmålen äro nödvändiga betingelser för ett sunt och lyckobringande statsliv.

Den genom dessa sammanträden inaugurerade *formen* har dock i vissa avseenden underkastats kritik av motionären, som — med all rätt, synes det utskottet — särskilt riktar sig mot att diskussion, även i form av framställda frågor och därav föranledda kompletterande upplysningar, vid hittills hållna sammanträden varit utesluten. En följd av denna fullständiga uteslutning av varje diskussionsmöjlighet kan lätt bli, att en eller annan oklar eller ofullständigt uppfattad punkt i regeringens meddelande giver upphov till missförstånd.

Utskottet anser därför, att det vore förmånligt, om de hemliga sammanträden, vid vilka regeringsmedlemmar lämna riksdagen upplysningar, kunde få en sådan form, att överläggningar därvid kunde äga rum, även om beslut icke kunde fattas. Däremot anser utskottet sig icke övertygat om, att gemensamma möten mellan bägge kamrarna äro lämpligaste *formen* för dylika hemliga sammanträden, enär dessa möjligen bättre kunde anordnas, om meddelandena lämnades till var kammare för sig.

Erinras kan i detta sammanhang om att vid riksdagen 1856—58 genom tillägg av ett andra moment till § 46 i R. O. gemensamma sammanträden och överläggningar mellan alla fyra stånden »auktoriserades». I nämnda lagrum stadgades nämligen följande: »Stånden vare medgivet att på ett rum till gemensam överläggning rörande allmän vid riksdagen under handläggning varande fråga sammanträda, likväl utan rättighet att där besluta; och föres därvid ordet av Lantmarskalken, eller, då han är hindrad, av den närvarande Taleman, som, enligt den i 21 § mellan Stånden iakttagna ordning, nämnt är.»

Då emellertid det av motionären framförda spörsmålets lösning icke lär kunna vinnas genom tillägg till kamrarnes arbetsordningar, utan därför först erfordras en grundlagsändring, får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1916.

På utskottets vägnar:

GUNNAR LÖWEGREN.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Löwegren, Wikström, Bengtsson i Göteborg, Åkerlindh, Thore, Sundberg, Persson i Tofta, Eurén, Ericson i Funäsdalen och Sköld.

Reservation

av herrar *Åkerlindh, Thore, Sundberg* och *Eurén*: i fråga om motivering.
